

Forslag

til

Lov om begrænsning af danske rederes adgang til at afgive oplysninger til udenlandske myndigheder.

Fremsat den 15. marts 1967 af *handelsministeren*.

§ 1. Handelsministeren kan forbyde redere for danske skibe her eller i udlandet at efterkomme krav fra udenlandske myndigheder om oplysninger om rederiets forretningsmæssige forhold, herunder krav om udlevering af dokumenter, der indeholder sådanne oplysninger.

§ 2. Overtrædelse af forbud i henhold til § 1 straffes med bøde.

Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Bemærkninger til lovforslaget.

Nærværende lovforslag har til formål at beskytte danske rederier mod, at fremmede stater som led i en gennemgribende regulering af international skibsfart, i første række liniefart, stiller krav om udlevering af dokumenter vedrørende forretningsmæssige forhold eller på anden måde kræver oplysninger om sådanne forhold.

Medens skibsfarten som internationalt erhverv normalt har kunnet udøves mellem de fleste lande uden statsindgreb eller regulering, har der i de senere år været adskillige eksempler på, at visse stater ud fra forskellige motiver søger at gribe regulerende ind overfor international skibsfart til og fra vedkommende stat. I denne forbindelse skal særlig fremhæves de reguleringsforanstaltninger over for liniefarten, som USA har gennemført, og som på grund af dette lands store betydning i international økonomi og handel har givet anledning til alvorlig bekymring i europæiske skibsfartskredse.

I medfør af den amerikanske „Shipping Act“ af 1916 kan de amerikanske myndigheder kræve, at udenlandske rederier fremlægger dokumentation vedrørende fragtaftaler m. v., men denne bemyndigelse blev i en lang årrække kun benyttet i ringe omfang.

Ved en i oktober 1961 vedtaget lov, der normalt betegnes som „Bonner Act“, blev der imidlertid gennemført forskellige ændringer i den amerikanske søfartslovgivning, der bl. a. gav de amerikanske skibsfartsmyndigheder udvidede beføjelser til kontrol med og regulering af international liniefart til og fra USA. Allerede under forberedelserne af denne lov foretog de vesteuropæiske søfartsnationer, herunder Danmark, en række diplomatiske henvendelser til USA, hvori man udtrykte sine principielle betænkeligheder ved den linie, som amerikansk skibsfartspolitik var i færd med at slå ind på.

Loven af 1961 tager som nævnt i første række sigte på regulering af liniefarten på USA. Den udøvede kontrol er meget vidtgående og indebærer, at konferencer af linierederer i fart til og fra USA kan blive afkrævet oplysninger om fragtrater, befragningsvilkår, forretningsaftaler mellem rederne indbyrdes og mellem rederne og befragterne, samt at anmeldelser om disse forhold kræves registreret og godkendt af vedkommende amerikanske myndigheder. En række betingelser skal opfyldes for at opnå sådan godkendelse, og der føres fortsat efter opnået godkendelse en løbende kontrol, der bl. a. giver sig udslag i, at ændringer i fragtrater skal

anmeldes inden en vis frist, før de kan træde i kraft. Også ændringer på andre punkter skal anmeldes.

Baggrunden for denne amerikanske lovgivning er ønsket om at udstrække den almindelige anti-monopolkontrol i USA til at omfatte liniefart til og fra USA ud fra den betragtning, at en sådan kontrol må anses for nødvendig for at beskytte offentlige interesser, herunder amerikanske forbrugere, erhvervsdrivende og redere mod eventuelle overgreb. I de seneste år har der vist sig tendenser til ved hjælp af den omhandlede kontrol at søge at fremme USAs eksportinteresser, og der er iværksat omfattende undersøgelser, der endnu ikke er afsluttet, for at belyse, om der består forskelle i linierederernes fragtrater til og fra USA, og om dette eventuelt har haft skadelig virkning på USAs eksport af visse varer. Som et led i gennemførelsen af kontrolforanstaltningerne kræver de amerikanske myndigheder en række oplysninger og desuden i stort omfang udlevering af forretningsdokumenter fra andre landes linierederier, og sådant krav stilles, selv om disse dokumenter befinder sig uden for USAs jurisdiktion; de oplysninger om forretningsmæssige forhold, der kræves, vedrører bl. a. linierederernes drift. Den omtalte lovhjemmel er i de senere år benyttet i stærkt stigende omfang, hvilket har medført en stor arbejdsbyrde og store omkostninger for konferencerne og linierederierne.

Spørgsmålet har gennem nogen tid været drøftet i forbindelse med det samarbejde, der finder sted mellem 11-vesteuropæiske lande samt Japan i den konsultative skibsfartsgruppe (Consultative Shipping Group, CSG), herunder på de møder på ministerniveau, der med mellemrum har været afholdt til drøftelse af skibsfartspolitiske spørgsmål. Der har på disse møder været enighed om, at den amerikanske lovgivning om regulering af international skibsfart må anses for at være i strid med internationalt anerkendte principper for udøvelse af skibsfart, og nogle vesteuropæiske lande har allerede fundet sig foranlediget til at forbyde deres rederier at efterkomme krav fra udenlandske myndigheders side om afgivelse af oplysninger og udlevering af dokumenter.

Selv om de amerikanske reguleringsordninger er den umiddelbare anledning til, at spørgsmålet om en lovgivning af den her omhandlede karakter, er blevet aktuelt, foreligger der dog også eksempler på, at enkelte andre lande i Sydamerika og Asien lejlighedsvis har krævet dokumentation fra udenlandske rederiers side. Den lovhjemmel, der kan være tale om at tilvejebringe, bør derfor udformes så generelt, at den i givet fald vil kunne benyttes over for andre lande, der søger at anvende en antitrust-

lovgivning uden for det pågældende lands territorium.

På det senest afholdte søfartsministermøde i Oslo i juni 1966 opnåedes der på denne baggrund enighed om at intensivere anstrengelserne for at modvirke sådanne indgreb i den frie skibsfart, og der vedtoges en henstilling om, at de lande, som ikke allerede havde fornøden lovhjemmel til at forbyde rederne at udlevere dokumenter og oplysninger, skulle søge at tilvejebringe en sådan lovhjemmel. Det var en forudsætning, at anvendelsen af sådanne lovbestemmelser først skal kunne ske efter nærmere konsultation mellem de interesserede søfartslande.

Blandt de lande, som deltager i CSG, har Storbritannien, Sverige, Den tyske Forbundsrepublik og Holland de fornødne lovbestemmelser til at forbyde rederne at udlevere dokumenter m. m. til udenlandsk myndighed, og spørgsmålet er under overvejelse i en række andre lande. Hvad de nordiske lande angår, har Sverige ved en kgl. kundgørelse af 13. maj 1966, der trådte i kraft den 1. juli 1966, tilvejebragt hjemmel for søfartsstyrelsen til at udstede et sådant forbud. I de andre nordiske lande findes der ikke tilsvarende bestemmelser, men de pågældende lande har i visse situationer henstillet til rederne at undlade at efterkomme et af de amerikanske myndigheder fremsat krav om udlevering af dokumenter, hvor man fandt, at dette var for vidtgående. For Norges, Finlands og Danmarks vedkommende har spørgsmålet om at tilvejebringe tilsvarende lovhjemmel været genstand for indgående drøftelser, og på grundlag heraf har man udarbejdet nærværende lovforslag. Der har under det nordiske samarbejde været enighed om, at det bør anses for at være af største betydning, at de nordiske lande i dette spørgsmål følger samme linie som de øvrige vesteuropæiske lande.

Til forslaget's enkeltheder skal i øvrigt bemærkes følgende:

Et i medfør af § 1 udfærdiget forbud mod udlevering af dokumenter eller afgivelse af oplysninger vil kunne gælde, hvad enten udleveringen af dokumenterne eller afgivelsen af oplysningerne sker her eller i udlandet. Et forbud mod at udlevere dokumenter eller afgive oplysninger vil om fornødent kunne gælde både den situation, at de pågældende dokumenter eller den person, der er i besiddelse af oplysningerne, befinder sig her i landet eller i et andet land, men derimod ikke de tilfælde, hvor de pågældende dokumenter eller personer befinder sig i den stat, der kræver dokumenterne udleveret eller oplysningerne afgivet.

Ved dokumenter forstås i denne forbindelse ethvert dokument, brev, notat, aftale eller lignende, som er i rederiets besiddelse, og som vedrører rederiets forretningsmæssige forhold. Det må i øvrigt være en forudsætning for udfærdigelse af forbud mod udlevering af dokumenter eller oplysninger, at

kravet herom er fremsat af en udenlandsk myndighed i forbindelse med regulering af international skibsfart. Krav, som fremsættes af private institutioner, herunder sammenslutninger, hvoraf danske rederier er medlemmer, falder udenfor lovens område.